

Hjerteprøve paa, hvad Meningen er med Forslaget. § 3, som nu er voteret, har lagt den sande Betydning deri, og § 4 er ved Hjælp af denne § 3 kommen til at staae som en ringe Ubetydelighed. Ethvert Menneske, som kan see, hvor beqvemt han efter § 3 kan bære sig ad ved at henvende sig til Seminarierne, vil jo gaae den Vej, og de, som komme fra Seminarierne, ville ved at være antagne, finde en saadan Understøttelse, ville blive saa beskyttede fremfor alle Andre, at disse Andre vanskelig kunne concurrere med dem, og naar de nu ovenikøbet skulle være udsatte for at faae til Examinatorer de Mænd, som gaae med Seminariernes og Seminaristernes Interesser i deres inderste Sjæl og Hjerte, saa er der ikke ret Mange, som driste sig til at tage en saadan Examen, og jeg er fuldkommen overbevist om, at det skal vise sig, at, dersom denne Sætning ikke bliver antagen og føiet til Paragraphen, vil man komme til at fortryde det. Jeg maa yderligere bemærke i denne Anledning, at man paa ingen Maade udtrykker noget Krænkende hverken mod Ministeren eller mod Seminarielærerne; man opstille en simpel Formel, som har været opstillet saa ofte, som gjentagende Gange har været forsøgt og bliver forsøgt og er gennemført ved mange Skoler, nemlig at lægge Examen's Afgjørelse over i Personers Hænder, som ere fremmede for de Instituter, der egentlig have med de vedkommende Personers Dannelse at gjøre, og søge at skaffe enhver Indflydelse, som kunde hidvære derfra, sat tilside. Naar den ærede Minister siger, at man, tiltrods for den Sætning, der foreslaaes sat ind i Paragraphen, kan gjøre, hvad man vil, og at denne Sætning kan fremkalde saamange Vanskeligheder og saamange Bryderier, at den ikke faaer Noget at betyde, saa er det vel ganske sandt; men Regjeringen i det Hele taget kan ogsaa gaae udenom enhver anden Lov, baade dens Bogstav og dens Aand, det vide vi med fuldkommen Sikkerhed kan ssee; men det er vanskeliggere at gjøre det, naar man saa at sige skal sætte sig i aaben Contravention, end naar man kan gjøre det og sige: der var forskjellige Nødvendigheder, som førte os dertil. Naar denne Sætning tilføies Loven, og man lægger Van-

skelighed ind i Examen ved at vælge Personer, som nylig ere komne fra Seminarierne, og som dog maae være opfyldte af de samme Grundsatninger, og altsaa ligesaa lidt burde vælges dertil som Seminarielærerne, saa peger Enhver paa den vedkommende Mand og siger: der kunne I see, han vil gjøre Uret; men naar Sætningen ikke staaer der, saa kan man ikke gjøre det; det er den hele Forskjel. Det er derpaa det kommer an; det gjælder i det Hele taget om at sætte en saadan Begrændsning i Loven, at naar man gaaer udenom den, saa er det let at see den moraliske Feil, som ligger hos de paagjældende Personer, hvis juridiske Feil man ikke kan gribe. Det er Moraliteten man paa enhver Maade skal søge at beskytte, og denne Tilfætning her i Loven er en simpel Støtte for Moraliteten.

Kirke- og Underviisningsministeren:

Jeg skal dog blot bemærke, at det her er gaaet, som det oftere er gaaet den ærede Rigsdagsmand, at han ikke træffer heldigt eller rigtigt, naar han forklarer hvad der med Hensyn til Get eller Andet skal være den egentlige „Hjertensmening“. Naar han saaledes opstiller den Sætning: Hvorfor skulde der fra Ministeriets Side i denne Henseende holdes saa stærkt paa Lovudkastet usforandret, naar det ikke var, fordi man lagde noget ganske særdeles i det foreslaaede Tillæg og sølte sig generet og bunden ved at have en saadan Bestemmelse, saa feiler han. Han feiler, naar han deels antager, at der fra Ministeriets Side blev lagt en saa overdreven stor Vægt paa dette Tillæg, og deels mener, at Ministeriet ved at modsætte sig det kun kunde have det Motiv, som han anførte. Det er dog ganske i sin Orden, at der fra Ministeriets Side kan gjøres Bemærkning imod Optagelsen af en Bestemmelse, uagtet det ikke i og for sig anseer det for saa overordentlig skadeligt, om den bliver optagen. Jeg kan saaledes ikke sige, at jeg vilde ansee det for overordentlig skadeligt, om denne Bestemmelse blev optagen i Loven; Loven kan desuagtet ansees for meget god, og jeg vilde være meget glad og taknemmelig mod Thinget, dersom den kunde gaae igennem i den Skikkelse, hvori den er